

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Divina decreta este ex se & ab intrinseco efficacia, probatur ex
verbis Apostoli I. ad Corinth. 4 Quis enim te discernit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur, illi autem non (id est quare uni detur vocatio efficax, non verò alteri) duo solum occurrunt quæ respondere mihi placet: O altitudo divitiarum! Et nunquid iniquitas apud Deum? Cui hæc responsio non placet, quarat Augustino doctiores, sed caveat ne inveniat præsumptos. Et alibi ait: Cur illum adjuvet, illum non adjuvet, illum tantum, illum autem non tantum, illum isto, istum illo modo: penes ipsum est, & aquiratis tam secreta ratio, & excellentia potestatis.

Idem docet D. Thomas 3 contra Gentes cap. 161. dicens: Quare Deus hominum qui in peccatis detinentur, hos quidem preveniens convertat, illos autem sustineat, sive permittat secundum ordinem rerum procedere, non est ratio inquirenda: hoc enim ex simpliciter ejus voluntate dependet. Et exemplum affert de rebus naturalibus, quæ diversa processerunt à Deo, juxta ordinem suæ sapientia, rectè omnia disponentis.

35. Ex hac ergo doctrina, & testimoniis sanctorum Patrum, efficax & evidens sumitur argumentum, ad divinorum decretorum efficaciam demonstrandam, & ad rejicienda decreta indifferentia & Molinistica. Si enim Deus circa nostros actus liberos haberet decretum purè indifferentens, & moraliter tantum excitans, ac expectans determinationem & consensum liberi arbitrii, illud determinantis ad speciem actus, facilis esset solutio illius questionis, quam sancti Patres dicunt esse omnino insolubilem, & humano intellectui impenetrabilem: imò nullatenus esset questio, vel difficultas solvenda. Inquirenti enim cur Deus unum trahat, & alium non trahat? Cur uni detur vocatio efficax, non verò alteri? Facile responderi posset (sicut & ipsi Adversarii respondent) quia unus vult consentire divinæ vocationi, non verò alius. Quia unus per liberum arbitrium, divini decreti, & gratia ex illo promanantis indifferentiam, ad actum talis speciei determinat, non verò alter. Sicut inquirenti, cur Sol cum ficulnea producat ficus, & cum olea olivas? facile responderetur, quia concursus Solis ex se indifferentens & indeterminatus, modificatur in causis inferioribus in quibus recipitur, & ad hos potius quam illos effectus producendos determinatur.

36. Porro hanc responsum & doctrinam variis in locis rejicit Augustinus, & illam in Pelagianis deridet, ac fugillat. Nam Epist. 105. Quis, inquit, istum acutissimum sensum de suisse Apostolo non miretur? Hoc quippe ille non vidit, quando sibi veluti adversantis objectâ questione, non id potius tam breve, tam apertum, tam sicut isti (scilicet Pelagiani) putant, verum absolutumque respondit. Hic erat locus dicendi quod isti sentiunt: non autem hoc dicit Apostolus. Et libro 2. Operis perfecti, E ponderans hæc verba Apostoli: Deus cujus vult miseretur. Et ista, Homo tu quis es qui respondeas Deo? alloquens Pelagianos, sicut: Non ita certè debuerat Apostolus loqui, si hoc vellet dicere quod vos dicitis. Et in Enchir. cap. 99. eadem verba Apostoli expendens, sic habet: Hoc loco quidam stulti putant Apostolum in responsione defecisse, & inopiâ reddende rationis repressisse contradictionis audaciam: sed magnum habet pondus quod dictum est: homo tu quis es? Et in talibus questionibus, ad suæ capacitatis considerationem revocat hominem, verbo quidem brevi: sed re ipsa magna est redditio rationis, Demum ferm. 7. de verbis Apostoli cap. 4. Multi (inquit) de isto profundo quærentes reddere rationem, in fabulas vanitatis abierunt.

A Cum igitur in doctrina SS. Augustini & Prosperii, profunditas hujus questionis, Cur Deus unum trahat, & alium non trahat? Cur vocatio Dei in uno sit efficax, non verò in alio? non solvatur per humani arbitrii velle vel nollet in sententia Molinæ, & aliorum qui decreta indifferentia, & determinationem humani arbitrii expectantia in Deo fingunt, per humani arbitrii velle vel nollet facile solvitur. Unde merito ad Molinam verba illa Bernardi dirigere possumus: Quid ergo tui? Quid melius asseris? Quid subtilius invenis? Quid secretius tibi revelatum jactas, quod præterierit Sanctos, effugerit sapientes.

§. III.

Divina decreta esse ex se & ab intrinseco efficacia, probatur ex verbis Apostoli 1. ad Corinth. 4. Quis enim te discernit?

Hoc etiam argumento sæpè utuntur SS. Patres Augustinus & Prosper contra Pelagianos & Sempipelagianos, potestque sub hac forma breviter proponi. Divinum decretum debet esse ratio discernendi consentientem à non consentiente; At si illud non sit ab intrinseco efficax, & prædeterminans voluntatem, sed purè indifferentens, & à voluntate humana, ad speciem actus determinabile, non potest hoc præstare, sed ad voluntatem creatam reducitur discrimen; ac proinde unus homo poterit inflari & gloriari adversus alterum: contra illud Apostoli 1. ad Corinth. 4. Ne supra quod scriptum est, unus contra alterum inflatur præ alio: quis enim te discernit? quid habes quod non accipisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Ergo decreta Dei sunt de se & ab intrinseco efficacia. Sequela Majoris probatur. Discrimen effectus, non ad id in quo causæ conveniunt, sed ad id in quo discriminantur, debet reduci. Sicut quia duo individua ejusdem speciei conveniunt in ratione specifica, & eorum species in gradu generico, non possunt inter se distingui, vel discerni, per rationem illam communem specificam vel genericam: Sed consentiens & non consentiens conveniunt in decreto, si illud prout est à Deo sit purè indifferentens; & differunt solum penes consensum & dissensum liberi arbitrii, indifferentiam & potentialitatem talis decreti, ad actus diversæ speciei determinantis: Ergo non in divinum decretum, sed in liberum arbitrium reducitur discretio, seu discrimen consentientis à non consentiente.

Confirmatur primò: Ab eo oritur discretio, à quo oritur determinatio actus quantum ad speciem: Atqui determinatio actus quantum ad speciem, non oritur à decreto, si illud sit indifferentens; sed à libero arbitrio illud determinante: Ergo non in decretum divinum, sed in liberum arbitrium reducitur discretio consentientis à non consentiente.

Confirmatur secundò: Ut divinum decretum sit ab æterno ratio discernendi consentientem à non consentiente, debet ex illo in tempore promanare, seu ab illo preparari aliqua gratia, quæ sit causa & principium talis discretionis, seu discriminis: Sed ex decreto purè indifferenti, nulla derivatur vel preparatur gratia, quæ sit causa talis discretionis: Ergo illud non potest esse ratio discernendi.

discernendi consentientem à non consentiente, sed tale discrimen ad voluntatem creatam...

A nullo modo procedat à gratia: sed, ut jam ostendimus, talis discretio, juxta principia Adversariorum, nullo modo potest procedere à gratia...

B Confirmatur, & magis urgetur vis hujus rationis, hoc exemplo. Quia albedo in manu non est causa aut principium caloris vel frigoris...

C Adde quod Semipelagiani (ut alibi ostendimus) non negabant talem discretionem esse à libero arbitrio sub ipso gratiæ adjutorio...

D Secunda etiam responsio, quæ reducit discretionem consentientis à non consentiente, partim in gratiam, & partim in liberum arbitrium...

E Primò, quia idem dicebat Faustus Semipelagianorum Coryphæus, ut constat ex libris, quos scripsit de Gratia & libero arbitrio...

Secundò, hæc responsio aperitissimè contradicit Augustino. Nam ille de Dono persever. c. 13, docet ut opere nostræ salutis totum esse tribuendum Deo...

Tertiò, hæc responsio supponit actus supernaturales procedere partim à gratia, & partim à libero arbitrio: eo ferè modo, quo eadem tractio navis, partim est ab uno homine, &

in Bibli...

Vertical text in the left margin, partially cut off.

partim ab alio, hoc enim exemplo utitur Molina: sed hoc expressè rejicitur à D. Thoma 3. contra Geores cap. 70. ubi ait: *Non sic idem effectus causa naturali & divina virtuti attribuitur: quasi partim à Deo, & partim à naturali agente fiat, sed totus attribuitur instrumento, & principali agenti etiam totus.* Et Opusculo 1. cap. 23. expressè negat Deum concurrere cum creatura ad operandum, eo modo, quo duo homines vel equi concurrunt ad tractionem ejusdem navis vel curtus. Idem docet D. Bonaventura in 2. dist. 34. quæst. 1. ad 5. his verbis: *Non est sic intelligendum quod Deus cooperetur libero arbitrio, sicut cum duo ferunt lapidem, unus cooperatur alteri, sed quia Deus est intimè agens in omni actione, & intimus est ipsi potentia operanti, ita quod potentia ipsa in nihil exit, quod non sit ab ipso.*

47. Quartò, hæc responsio impugnari potest argumento delumpto ex verbis Apostoli: *Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.* Si enim discretio consentientis à non consentiente, sit partim à Deo, & partim à naturali agente: ita ut sicut liberum arbitrium non potest operari nisi Deo cooperante: sic nec Deus possit aliquid velle operari circa nostros actus liberos, nisi supponat vel expectet consensum & determinationem liberi arbitrii. Sicut Apostolus dicit, quod *non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei: ita ex adverso dicitur potest, quod non est miserentis Dei, sed volentis & currentis hominis, ut egregiè discuit Augustinus in Enchir. cap. 32. Si propterea (inquit) dictum est, non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei, quia ex urroque sit: id est ex voluntate hominis, & misericordia Dei: ut sic dictum accipiamus, non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei: tanquam diceretur, non sufficit sola voluntas hominis, si non sit etiam misericordia Dei: non ergo sufficit sola misericordia Dei, si non sit etiam voluntas hominis. Ac per hoc si rectè dictum est, non volentis hominis, sed miserentis est Dei, quia id voluntas hominis sola non implet, cur non & contrario rectè dicitur, non miserentis est Dei, sed volentis hominis, quia id misericordia Dei sola non implet? Porro si nullus Christianus dicere audebit, non miserentis est Dei, sed volentis hominis, ne Apostolo aperisime contradicat, restat ut propterea rectè dictum intelligatur, non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei, UT TOTUM DEO DEATUR, qui hominis voluntatem bonam & preparat adjuvandam, & adjuvat preparatam. Similia habet lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2.*

48. Quintò, si liberum arbitrium ex propriis partialiter se discernat, habebit aliquid ex se, saltem partialiter, de quo poterit gloriari, & in se ipsi adversus alium: quod reprehendit D. Paulus supra relatus, & S. Augustinus de Prædestinatione SS. cap. 2. ubi deplorans superbiam humanæ voluntatis in Pelagianis & Semipelagianis, qui se cum Deo comparantes in opere salutis priores se faciebant, sic ait: *Volens à seipso sibi esse quod credit, quasi componit cum Deo, ut partem fidei sibi vendicat, atque illi partem relinquat; & quod est elatius, primam tollit ipse, sequentem dat illi, & in eo, quod dicit esse sanctorum, priorem se facit, posteriorem Deum.* Et cap. sequenti subdit: *Non sic pius atque humilis Doctor ille sapiebat. Cyprianum beatissimum loquor; qui dixit in nullo gloriandum, quando nostrum nihil sit. Quod ut ostenderet, adhibuit Apostolum testem dicentem: Quid habes quod non acceperis? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?*

49. Denique demonstrari potest argumento de-

sumpto ex principiis Adversariorum, discretionem consentientis à non consentiente non posse oriri, etiam partialiter, à gratia coefficientis: quia ut talis gratia determinatè influat in nostros actus, supponit determinationem liberi arbitrii purificantis, & determinantis ad speciem actus, decretum illud indifferens & conditionatum, quod in Deo fingunt Adversarii: Ergo gratia coefficientis non facit, sed supponit discretionem consentientis à non consentiente. Antecedens constat ex principiis Adversariorum: Consequentia verò probatur Consentientis discernitur à non consentiente, per determinationem liberi arbitrii: Ergo si gratia coefficientis talem determinationem nullo modo faciat, sed illam supponat: evidens est discretionem consentientis à non consentiente non posse, etiam partialiter, in gratiam coefficientis referri, nec ab illa oriri, sed solum à libero arbitrio.

Dices cum Recentioribus: si liberum arbitrium ex propriis non se discernat, saltem partialiter, sequeretur quod nihil omnino ageret, & divinæ gratiæ non cooperaretur, sed se haberet merè passivè, & ut inanime quoddam, esseque potius vehiculum gratiæ in ipso agens, sicut aqua est vehiculum caloris, quam ejus causa & principium: Consequens est erroneum, & contra definitionem Tridentini sess. 6. cap. 5. Ergo &c.

Sed negatur sequela: nam licet liberum arbitrium nudè sumptum, vel solà gratiâ moraliter excitante præsumptum, non se moveat, nec se determinet, nec Deo moventi cooperetur; illud tamen ut motum & applicatum à gratia efficiat se movere, & se determinat tanquam secundum liberum, & secundum determinans, Deo quæ moventi activè cooperatur: ut egregiè explicat D. Augustinus Epist. 107. ubi ait: *Ut in Deum credamus & per vir amur, non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei: non quia velle non debemus & currere, sed quia ipse in nobis, & velle operatur, & currere.* Unde ut omnis tollatur æquivocatio, & Adversariorum hallucinatio detegatur.

Diligenter observandum est, determinationem & consensum voluntatis humanæ posse simul & temel procedere à Deo, & à voluntate hominis, tanquam à duabus causis totalibus diversis ordinis, essentialiter inter se subordinatis. A Deo quidem, ut à primo libero, primò quæ movente, & determinante, & à voluntate humana, ut à secundo libero, & secundo determinante, eodem ferè modo, quo eadem generatio plantæ procedit à Sole, ut à causa universali, & primo alterante & generante; & à terra, ut à secundo generante, & causâ inferiori ei subordinata. Unde sicut si quis inferret, quod terra nullo modo activè influit in generationem plantarum, vel productionem fructuum, sed merè passivè se habet, eod quod non generet plantas, nec producat fructus, nisi ut mota & fecundata à virtute Solis, ineptè omnino argueret. Ita similiter ineptissima & absurdissima est cogitatio, & argumentatio illorum Recentiorum, qui ex eo, quod voluntas nostra non se determinet, nec liberè consentiat divinæ vocationi, nisi ut nota & applicata à Deo per gratiam efficacem, inferunt illam merè passivè se habere, & Deo activè non cooperari ad actus supernaturales efficiendos: quod ut magis declaretur, & radix deceptionis detegatur.

Rursus observandum est, duplicem à Thom-

multis in voluntate creata distingui determinacionem causalem, & alteram formalem. Prima est ipsa Dei motio applicans voluntatem ad se liberè determinandum, Secunda est ipsa voluntas, seu actus liber, quo voluntas à Deo mota & applicata, se formaliter determinat. Prima est solum libera ut quo voluntati creatæ, quia datur à Deo ad liberè agendum, & ad solvendam voluntatis suspensionem & indeterminationem. Secunda verò est libera ut quod, quia liberè vitaliter, & activè procedit à voluntate creata, tanquam à secundo libero se determinante sub indifferenti iudicio rationis, & sub motione, & determinatione primi liberi, primique determinantis, à quo participat totam suam libertatem & contingentiam, ut supra ostendimus. Prima determinatio à solo Deo activè procedit, & in voluntate creata recipitur. Secunda vero causatur à Deo, & à voluntate creata tanquam à duobus causis totalibus diversi ordinis, & procedit modo quo eadem plure generatio à Deo & à terra procedit. Unde quamvis voluntas creata in ordine ad primam determinationem se habeat merè passivè, non tamen in ordine ad secundam. Ut enim ait D. Gregorius lib. 2. Moralium cap. 11. *Superna fuerat prius agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequente quoque libero arbitrio, quod jam asperimus agat nobiscum.*

Denique ultima responsio, quæ discretionem consentientis à non consentiente, ad gratiam congruam refert, fuscè impugnat à nostris Thomistis in Tractatu de Auxiliis. & potest hic breviter confutari. Primò quia cum discretio illa sit supernaturalis, & prædeterminationis effectus, debet reduci in aliquid supernaturale, non verò in aliquid purè naturale. Unde cum circumstantia temporis & loci, & complexio, genium, vel temperamentum hominis, ex quibus in sententia Suarez & Vazquez desumitur congruitas gratiæ, sint ordinis naturalis, ad illas non potest ferri discretio consentientis à non consentiente.

Secundò: Ille qui consentit internæ vocationi, & iustificatur, est inæqualis in actu secundo alteri qui non consentit, nec iustificatur, eique superior, non solum moraliter, sed etiam physice; cum sit ornatus gratiâ sanctificante, quæ caret alteri. Ergo etiam debet illi esse superior in gratia præveniente, non solum moraliter, & in ratione beneficii, sed etiam physice, & in esse entis considerata. Antecedens patet, Consequentia verò probatur. Cum enim omnis actus secundus supponat primum, & ab illo procedat, omnis inæqualitas & discretio quæ reperitur in actu secundo, debet supponere inæqualitatem & discretionem ex parte actus primi, & ab illa derivari, ut supra arguebamus: Ergo ille qui consentit internæ vocationi, sit inæqualis alteri qui non consentit, non solum moraliter sed etiam physice, debet etiam illi esse superior in gratia actuali, non solum moraliter, sed etiam physice considerata.

Tertiò: Ab eodem principio sumitur discretio consentientis à non consentiente, à quo oritur efficacia divinæ gratiæ: Sed efficacia divinæ gratiæ non oritur eo quòd detur tempore congruo, & in illis occasionibus & circumstantiis in quibus Deus per sententiam mediam prævidit hominem operaturum; Ergo nec discretio consentientis à non consentiente. Major patet, Minor probatur argumento quo utitur Cardinalis

Toletus annot. 54. in Lucan cap. 5. desumpto ex illo Apostoli ad Galat. 1. *Cum placuit ei qui me segregavit ex utero matris mee, & vocavit per gratiam suam &c.* Quo loco Apostolus dicit gratiam efficacem ad conversionem fuisse ipsi concessam, non ex eo quòd data fuerit congruo tempore, sed ex eo quòd Deus eam dedit, cum placuit ipsi. Unde D. Augustinus libro de Prædeterminatione Sanctorum cap. 2. ponderat Paulum fuisse conversum tunc quando spirans minarum & cædis in discipulos Christi, intendebat vastare Ecclesiam: *Aversus quippe à fide quam vastabat inquit ei que vehementer adversus, repente est ad illam gratiâ potentiori conversus.* Idemque ponderat Toletus loco citato de aliis Apostolis, præsertim de Petro & Andrea, quos Christus convertit, non antequam mitterent retia in mare, nec postquam illa extraxerunt, sed dum mitterent. Sic etiam Matthæus conversus est, dum sederet ad telonium, Denique in libro de Gratia & libero Arbitrio cap. 21. observat Augustinus, Deum convertisse cor Regis Assueri, & eum transtulisse ab indignatione ad lenitatem, quando magis indispositum videbatur, & antequam mulieris poscentis sermonem audisset. Unde in Enchiridio cap. 98. sic concludit: *Quis porro tam impie despiciat, ut dicat, Deum malis hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere. Et homil. 23. ante quinquaginta: Adulter (inquit) non fuisti in illa vita tua præterita, plena ignorantia, nondum illuminatus, nondum bonum malumque discernens, nondum credens in illum qui te nescientem regebat. Hoc tibi dicit Deus tuus: regebam te mihi, servabam te mihi. Et adulterium committeres, suavor defuit: ut suavor deesset, ego feci. Locus & tempus defuit: ut hæc deessent, ego feci. Assuit suavor, non defuit locus, non defuit tempus: ut non consentiret, ego feci. Agnosce ergo gratiam ejus cui debes & quod non amissisti. Mihi debet iste quod factum est, & dimissum vidisti: mihi debes & tu quod non admisisti. Nullam enim peccatum quod fecit homo, quod non possit recurrere, alter homo si desit rector à quo factus est bonus.* Quibus verbis S. Doctor aperte docet gratiam, temporem & locorum circumstantiis minime esse additam, sed ei locum & tempus agendi temper adesse, illamque nullis causis naturalibus suspendi aut retardari. Quod etiam discretè declaravit Prosper in carmine de ingratis, his verbis quos Tractatu præcedenti retulimus:

At verò omnipotens hominem cum gratia salvat, Ipsa suum consummat opus, cui tempus agendi Semper adest quæ gesta velit, nec moribus illi Fit mora, nec causis anceps suspenditur ullis.

Adde: Ex gratia congrua sequi duo illa inconvenientia quæ Recentiores ex gratia per se efficaci & physice prædeterminante sequi contendunt, nempe exclusionem gratiæ sufficientis, & libertatis excidium, ut ostendit P. Martinius in Anti-Jansenio disp. 27. sect. 3. num. 27. ubi gratiam congruam impugnat ex eo quòd videtur repugnare exercitio libertatis, quia necessitat ad consensum: nisi enim necessitaret, incredibile est fore ut semper & infallibiliter volunt consentiat, ita ut plane in nullo casu dissentiat in tantum numero vocationum & operationum. Maxime verò, cum juxta Authores hujus sententiæ, certitudo divinæ prædeterminationis facta antecedentor, & omnimodæ prædeterminationis, fundetur in hujusmodi infallibilitate.

56.

in Bibli...

rate. Ex quo fit, ut quàm est impossibile Deum non A
falli in suis decretis absolutis, tam sit infallibile
sequi consensum ex tali auxilio antecedenti se ha-
bente ad illum. Atqui est impossibile non moraliter
tantum, sed etiam metaphysicè & simpliciter, Deum
falli. Ergo est quoque metaphysicè & simpliciter im-
possibile, non sequi consensum ex tali auxilio. Ergo il-
lud auxilium inducit necessitatem antecedentem, non
moralem tantum, sed metaphysicam & absolutam,
adeoque repugnat libertati, quia tollit indifferentiam
voluntatis, & potentiam ad oppositum.

Gratiam quoque sufficientem de medio tollit, assi-
gnans pro gratia verè sufficiente, gratiam planè insuf-
ficientem. Quod de morali insufficientia manifestissi-
mum est, & amplius confirmatur, quia cum tali gra-
tia sola, est moraliter impossibile bene operari. Dici-
tur enim esse moraliter impossibile id quod aded diffi-
cile est, ut nemo illud faciat. Quare sicut prior senten-
tia negat dari auxilium physicè sufficiens: ita hæc ne-
gat evidenter dari sufficiens moraliter. Quorum ut-
rumque alienum esse mihi videtur à sincera Dei vo-
luntate salvandi omnes homines, & eos præcipuè quos
per gratiam sanctificantem jam in filios & regni sui
heredes adoptavit, minimeque consentire cum supra
dicta Scriptura protestationibus. Quid ultra debui fa-
cere vineæ meæ & non feci? An quia expectavi ut fa-
ceret unam, & fecit labruscas? Isaiæ 5. Quoties volui
congregare filios tuos, quemadmodum gallina congre-
gat pullos suos sub alas, & noluisti? Matth. 23. Nun-
quid enim responderi jure posset agricolæ vel domino
vineæ qui sic loqueretur: Frustra expectasti ut faceret
vvas, adhibuit tantum eâ culturâ, cum qua neque
unquam ulla alia vinea ab orbe condito fructum ruli-
t, neque physicè aut moraliter possibile erat ut ferret,
& debebas aliquid ultra facere, ut prudenter & ra-
tionabiliter fructum ab illa sperares? An verò etiam
convenit tanto desiderio congregandi filios Jerusalem,
& affectui tam sollicito, qualis est affectus gallinæ erga
pillos suos, vocare tantum & juvare iis auxiliis, quibus
physicè & moraliter impossibile erat eos congregari,
nec quisquam hominum ita parventus & vocatus,
congregare volenti se adjungeret?

Ex quo Patris Martini discursu liquet, vel D
duo illa argumenta ex libertatis læsione, & gra-
tiæ sufficientis exclusione, desumpta, quibus
Adversarii decreta efficacia & prædeterminantia
impetunt, & quæ apud ipsos palmaria sunt, ni-
hil profus videri, vel si concludant, iis pariter
convelli gratiam congruam, quam Suarez, Vaz-
quez, alique Recentiores admittunt.

ARTICULUS III.

*Absurdis & inconvenientibus, decreta in-
differentia exploduntur.*

INnumera sæpe sunt absurda & inconvenien-
tia, quæ sequuntur ex decretis illis indifferen-
tibus, & conditionatis, quæ Molina, Suarez,
Lessius, & alii Recentiores fingunt in Deo,
quæ imaginationi quidem speciosa sunt, sed rati-
oni prorsus invisæ: unde sicut Lessius decreta
prædeterminantia Thomistarum ferrea vocat,
ita æquo jure decreta indifferentia illorum Re-
centiorum, *ferrea* possumus appellare; ut enim
verbis Augustini utar: quasi lucent vanitate, sed
de Verbis franguntur veritate. ut patebit ex dicendis para-
graphis sequentibus, ubi graviora quæ ex illis
sequuntur absurda & inconvenientia collige-
mus.

Serm. 11.
de Verbis franguntur veritate.
Apostoli.

§. I.

*Decretum indifferens subrahit à Deorum
causa prima, respectu determinationis
liberæ nostræ voluntatis.*

PRObatur multipliciter. In primis enim, cum
determinatum & indifferens inter se oppo-
nantur, sicut frigidum & calidum, album & nig-
rum: quemadmodum repugnat calidum pro-
duci à frigido, album à nigro, & unum contra-
rium ab alio, ita & determinatum ab indifferen-
ti. Unde dicit Commentator 2. physic. textu 42.
à principio indifferenti, ut indifferens est, non
exiit actus determinatus, nisi ab aliquo determi-
netur ad unum. dem docet S. Thomas 2. contra
Gentes cap. 2.

Secundò: Nulla causâ supponit vel expectat
suum effectum, sed potius illum causat & præve-
nit, prioritate saltè causalitatis & naturæ: At-
qui decretum indifferens supponit vel expectat
determinationem liberi arbitrii creati, ut deter-
minatè in actus nostros influat, sicut docent Ad-
versarii: Ergo illam non causat.

Tertiò: Si decretum illud talem determinatio-
nem causaret, non esset amplius indifferens, sed
determinans, imò & prædeterminans; quia il-
lam prioritate saltè naturæ antecederet, cum
omnis causâ sit prior saltè naturâ suo effectui:
Sed hoc repugnat: Ergo implicat contradic-
tionem, liberi arbitrii determinationem à decreto
indifferenti causari.

Quartò: Nulla causâ à suo effectui tanquam à
conditione dependet: Sed decretum illud indif-
ferens quod in Deo fingunt Adversarii, & quod
Suarez, Lessius, Molina, & alii volunt esse con-
ditionatum, dependet à determinatione liberi
arbitrii, tanquam à conditione quam expectat,
& per quam purificatur, & transit in absolutum,
ut illi docent: Ergo illam non causat.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio, Vo-
luntas conditionata nihil causat, nisi purificatâ
conditione. Sed hæc volitio, volo concurrere ad
hunc actum, si voluntas Petri consenserit, vel se
determinaverit, est condictio nata, & dependens à
consensu & determinatione Petri, ut à conditio-
ne: Ergo nihil potest causare, nisi purificatâ tali
conditione; hoc est supposito consensu, & deter-
minatione voluntatis Petri: Ergo divina volun-
tas istum consensum & determinationem non cau-
sat, sed supponit causatam à voluntate Petri.

Confirmatur amplius: Si determinatio libera
nostræ voluntatis possit intelligi cum fundamē-
to in re, antecedens aequaliter concursum pri-
mæ causæ, non dependet ab illo; Sed juxta prin-
cipia Adversariorum, intelligi potest cum fundamē-
to in re, in aliquo signo rationis, aliqua an-
tecessio determinationis nostræ liberæ ad actu-
lem Dei concursum: Ergo in sententia Adver-
sariorum, libera nostra determinatio, ex proprio
conceptu, non habet essentialem dependentiam
à concursu & cooperatione causæ primæ. Major
constat: dependens enim ut tale, nequit intelligi
antecedenter ad id à quo dependet. Minor autè
probatur: Juxta principia Adversariorum, consen-
sus seu determinatio voluntatis creatæ, determi-
nat divinum concursum, quantum ad speciem
actus. Sed determinans, ut tale, debet præcedere
id quod determinatur, saltè prioritate naturæ,
quia ad illud cōparatur ut forma: Ergo si deter-
minatio voluntatis creatæ, decretum & concursum
Dei ad speciem actus determinat, illū aequaliter
p. 18.